

девіантної поведінки, поради щодо встановлення режиму навчання та відпочинку, рекомендації щодо налагодження дружніх стосунків у академічній групі. Куратори надають студентам рекомендації щодо організації та виконання самостійної навчальної роботи (як конспектувати лекцію, писати реферат, як скласти конспект, вчитися слухати викладача, ефективно готуватися до іспитів тощо)[4].

Висновки

Отже, адаптація студентів першого курсу займає важливе місце в навчально-виховному процесі. Саме вона формує нове ставлення до майбутньої професії; засвоєння нових навчальних норм, оцінок, способів і прийомів самостійної роботи та інших вимог. Дослідження довело, що адаптацію в академії та медичному коледжі проходять у тій чи іншій формі всі першокурсники. Від якості й успішності цього процесу залежить подальший особистісно-професійний розвиток учорашнього студента – майбутнього професіонала.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буняк Н. А. Адаптація студентів до навчання у вищих навчальних закладах / Н. А. Буняк // Психологія і особистість. – 2013. – № 1. – С. 32 – 44.
2. Волошина М. Арт-терапія у роботі зі студентами в період адаптації до навчання / М. Волошина // Психолог. – 2013. – № 13-14. – С. 107 – 112.
3. Казміренко В. П. Програма дослідження психосоціальних чинників адаптації молоді людини до навчання у ВНЗ та майбутньої професії // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – №6. – С. 76 – 78.
4. Коробова О. На допомогу студенту-першокурснику / О. Коробова // Психолог. – 2013. – № 13-14. – С. 33 – 57.
5. Перепечіна Н. Психологічна адаптація студентів-першокурсників до навчання у виші / Н. Перепечіна // Соціальна психологія. – 2011. – № 6. – С. 122 – 131.

УДК : 378.091.3:004

Рак О. М.

ВДНЗУ “Буковинський державний медичний університет”, м. Чернівці ЦИФРОВА ПЕДАГОГІКА ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТАМИ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті йдеться про стрімкий розвиток цифрових технологій у педагогіці та перспективні освітні можливості щодо викладання іноземних мов за професійним спрямуванням завдяки мережі Інтернет. Необхідність підвищення якості навчання і його результатів у зв'язку з новими соціально-економічними відносинами, які встановлюються в нашій країні, очевидна. Це вимагає формування пізнавальної активності студентів уже в процесі навчання іноземних мов в університеті. Тільки потужна матеріально-технічна база, високопрофесійні науково-педагогічні кадри, оновлений зміст навчання і його гуманітаризація, застосування в навчальному процесі сучасних комп'ютерних інформаційних технологій та інноваційних форм навчання, можливість поглибленого вивчення іноземних мов сприятимуть ефективному оволодінню професією лікаря й формуванню особистості майбутніх фахівців.

Ключові слова: *цифрові технології, іноземна мова за професійним спрямуванням, інноваційні форми навчання, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище.*

The article deals with the rapid development of digital technology in pedagogics and promising educational opportunities concerning teaching foreign languages in a professional direction with a help of the Internet. It doesn't need to be said that the raise

of studying quality and its outcomes in the matter of the new socio-economic relations, which are established in our country, are obvious. This also demands a formation of cognitive activity of students within the process of studying foreign languages at university. Only the strong material-technical base, highly professional scientific and pedagogical staff updated content being studied, usage of modern computer information technologies within the learning process as well as innovative learning forms, the possibility of a detailed study of foreign languages will contribute an effective gaining of medical skills and form future medical individuals.

Key words: *digital technologies, foreign language for professional direction, innovative forms of training, modular object-oriented dynamic learning environment.*

В статье речь идет о стремительном развитии цифровых технологий в педагогике и перспективные образовательные возможности преподавания иностранных языков профессиональной направленности благодаря сети Интернет. Необходимость повышения качества обучения и его результатов в связи с новыми социально-экономическими отношениями, которые устанавливаются в нашей стране, очевидна. Это требует формирования познавательной активности студентов уже в процессе обучения иностранным языкам в университете. Только мощная материально-техническая база, высокопрофессиональные научно-педагогические кадры, обновленное содержание обучения и его гуманитаризация, применение в учебном процессе современных компьютерных информационных технологий и инновационных форм обучения, возможность углубленного изучения иностранных языков будут способствовать эффективному овладению профессией врача и формированию личности будущих специалистов.

Ключевые слова: *цифровые технологии, иностранный язык по профессиональному направлению, инновационные формы обучения, модульная объектно-ориентированная динамическая учебная среда.*

Останніми роками бурхливий розвиток цифрових технологій привів до перебудови нашого способу життя і звичаїв в усіх сферах людської діяльності, а швидкість їхньої еволюції порушує деякі усталені та вже звичні педагогічні правила. Вища освіта – це те місце, де “цифрова педагогіка” змінила життя як викладачів, так і студентів.

Звісно, неможливо вирішити всі питання вищої освіти тільки шляхом застосування в ній цифрових технологій та передбачити цим самим майбутнє в цій галузі (хоча б із огляду на стрімкість технічної еволюції). Для їхнього успішного розв’язання варто було би спершу оцінити передовий педагогічний досвід останніх років на національному рівні в порівнянні з результатами минулих років.

Очікується, що цифрові технології стануть основними інструментами розвитку вищих навчальних закладів або ж одним із провідних механізмів безперервної освіти. З цього погляду, розвиток цифрової педагогіки в навчальних закладах передбачає закупівлю необхідного технічного обладнання, адаптованого до інформаційних та управлінських потреб, і багато в чому зумовлений наявністю якісних освітніх ресурсів.

Нині – здебільшого завдяки мережі Інтернет – ми маємо легший доступ до інформації та нові можливості викладання, навчання, здобуття професійних знань, а згодом – працевлаштування, високоякісного управління та вмілої організації всієї університетської системи навчання, зважаючи, зрозуміло, на наявні людські та технічно-матеріальні ресурси.

Однак хибним було би вважати, що лише цифрові інструменти є джерелом успішного навчання: витoki слід шукати в педагогічній площині, де новітні технології виступають як додатковий засіб реалізації поставлених цілей.

Іншими словами, використовуючи цифрові технології, слід запам'ятати низку правил, а саме: не плутати механізми доступу до інформації з тими, що становлять доступ до знань. Для цього необхідно, щоб оцифровані матеріали підтверджували фундаментальні принципи вищої освіти, дотримуючись інтеграції ступенів складності знань у рамках інших дисциплін та логічної відповідності передачі і сприйняття знань. Усі ці принципи і є основними умовами навчання з використанням цифрових технологій, які сприятимуть значному покращенню успіхів студентів.

Окрім самої методики навчання, в нашій країні сьогодні є ще цілий ряд труднощів, пов'язаних із технічним забезпеченням (з огляду хоча б на складну фінансову ситуацію, старіння обладнання, відсутність приміщень і площ). Якщо ж досягнення задекларованих цілей не супроводжуються плануванням бюджету, то всі побажання щодо цифрової освіти, на жаль, так і залишаться нездійсненими.

Сам процес розвитку Інтернету зробив інформацію більш доступною, а це, звісно, суттєво вплинуло як на роль викладачів, так і на практику студентів. Аналізуючи історію впровадження цифрових технологій у вищій освіті, констатуємо, що перші думки з цього приводу мали місце ще в 1990-х роках, із початком розвитку e-learning. Це стало можливим, зокрема, з часом створення (з 2003 року) тематичних цифрових університетів, а з 2010 року ми вже почали спостерігати суттєве прискорення цього “цифрового” явища з появою МООС, тобто дистанційних курсів on-line. Вони значно різняться, головним чином, своєю дифузною силою, а згодом – ще й доступом до навчального контенту нових носіїв, як, наприклад, мобільні пристрої.

Головними ініціаторами цього явища стали Сполучені Штати Америки, для яких розвиток цифрових технологій це, перш за все, підтвердження факту економічної спроможності та питання репутації навчальних закладів із метою залучення до них на навчання кращих студентів. Європейці ж, зокрема українці, лишень тільки тепер, на жаль, надолужують час, беручи за основу бачення цього процесу американцями.

Таким чином, сьогодні все більше викладачів схиляються до необхідності впровадження цифрових технологій у педагогіці, вбачаючи тут перспективу в нових освітніх можливостях. Якщо, наприклад, індивідуальний підхід до навчання було складно організувати в окремо взятій групі, то вже з використанням цифрової педагогіки це стало більш реалістичним при зміні підходу до адаптації до навчання різними за темпераментом студентами. Окрім сказаного, цифрове навчання пропонує нові можливості для студентського діалогу й оцінювання їхніх знань.

Разом із педагогічними можливостями, розвиток цифрового навчання викликає багато запитань, хоча би щодо організації відносин між навчальним закладом та системними адміністраторами, або ж викладачами, які обслуговують такого роду курси. Ми, отже, стоїмо на порозі започаткування нової економічної моделі – моделі цифрової, яка й мала би врегулювати всі ці питання.

Сьогодні вимагає також підвищення ролі викладача загалом, а викладача іноземних мов – зокрема. На наш погляд, учитель вищої школи має бути партнером студента на шляху здобування останнім знань, також доброзичливим, але й водночас вимогливим до нього. Формування викладацького контингенту з

урахуванням зазначеного можливе лише за умови суттєвого розвантаження викладачів і підвищення оплати їхньої праці. Окрім того, недостатньо добре знати свій предмет і вміти донести його суть до студентів – потрібно вільно оперувати сучасними технологіями навчання, добре орієнтуватися в перспективних напрямках розвитку науки, техніки й технологій, володіти новітніми методами викладання іноземних мов [1, с. 294]. У своїй роботі колектив нашої кафедри якраз і намагається враховувати саме ці нові тенденції та вимоги й продовжує робити відповідні кроки в цьому напрямі.

Наші спостереження останніх років свідчать, що використання доцільних шляхів упровадження психолого-педагогічних умов реалізації особистісно-орієнтованого навчання іноземної мови дозволяють залучати студентів до активного спілкування між собою, забезпечують достатній рівень їхньої комунікативної компетенції, розвивають творчі особистісні якості.

Студенти на краще змінюють своє ставлення до вивчення іноземної мови як дисципліни, краще також розуміють викладача і поступово набувають упевненості, що можуть із ним спілкуватись; у них відроджується віра у власні сили, зникає страх перед спілкуванням із носіями мови. Таку можливість (наприклад, порушувати й обговорювати різні питання англійською мовою) мають студенти нашого університету під час засідань English Speaking Club, створеного на кафедрі іноземних мов. Клуб, до речі, користується широкою популярністю серед студентської молоді.

Отримані нами результати пошукового експерименту дають можливість зробити висновок, що до ефективних шляхів реалізації особистісно-орієнтованого навчання іноземної мови можна віднести:

- чіткий відбір навчального матеріалу особистісного характеру та організація змісту навчання з використанням аутентичних підручників і посібників;
- максимальне наближення процесу навчання до реальних умов спілкування іноземною мовою;
- підвищення ролі діалогу в навчанні спілкування іноземними мовами, адже тільки в продуктивному діалозі студенти мають змогу розкрити і використати свої креативні здібності;
- стимулювання продуктивних зрушень у оволодінні мовленнєвими навичками.

Безумовно, перелік зазначених шляхів не обмежується лише перерахованим вище. Колектив кафедри іноземних мов Буковинського державного медичного університету і далі продовжуватиме працювати над пошуком ефективних психолого-педагогічних умов упровадження особистісно-орієнтованого навчання іноземної мови у вищому медичному навчальному закладі.

Метод педагогічного спостереження показує, що переважна більшість студентів сприймає професійну спрямованість вивчення іноземних мов як можливість розширення своїх фахових знань із послідовним засвоєнням інформації з іноземних наукових джерел.

Підвищення якості професійно-орієнтованої мовної підготовки майбутніх фахівців медичної сфери за умов використання internet-ресурсів, участі студентів у роботі міжнародних конкурсів і симпозіумів, проходження ними стажування під час літніх практик із метою обміну досвідом із зарубіжними колегами – все це є

постійно актуальним і першочерговим для професорсько-викладацького колективу кафедри іноземних мов Буковинського державного медичного університету.

Традиційна мовна підготовка в медичному виші, на жаль, не забезпечує достатнього володіння професійною іноземною мовою на комунікативному рівні. Певною мірою це пов'язано з низькою мотивацією багатьох студентів до вивчення іноземної мови, а професійний контекст здебільшого представлений лише спеціальною профільною лексикою. Аналіз літератури і багаторічний педагогічний досвід нам показують, що орієнтація на вивчення іноземної мови (здебільшого з позицій формування системи знань, умінь і навичок спілкування) залишається домінуючою. При цьому не приділяється належна увага процесуальній стороні спілкування, пов'язаній з умінням випускника застосовувати знання для вирішення професійних завдань [2, с. 70].

Поряд із демократизацією соціальних чинників, виникає необхідність гуманітаризації педагогічної освіти, зміщення акценту на особистісний аспект, який має реалізуватися в рамках процесу навчання у вищій школі; застосування таких засобів організації пізнавальної діяльності студентів, які б ураховували внутрішню мотивацію навчання, право вільного вибору її дорослою людиною, тобто студентом.

У викладанні іноземних мов важливо знайти правильне поєднання традиційних і дієвих методів. Вивчення іноземної мови поза мовним середовищем вимагає залучення творчої уяви студентів, що робить необхідним – поряд із реальними ситуаціями – створення і використання дещо штучних ситуацій із навчальною метою. Найбільш адекватним прийомом навчання мовленню в медичному виші є різні рольові ігри з елементами імпровізації. У медичному навчальному закладі, де характер діяльності студентів достатньо індивідуальний за своєю професійною спрямованістю, елементи моделювання колективної діяльності в процесі навчання іноземної мови вкрай важливі.

На нашу думку, використання активних методів навчання сприяє ефективнішому формуванню пізнавальної діяльності при вивченні іноземної мови, яке передбачає підвищення рівня комунікативної компетенції, інтересу до вивчення предмета із застосуванням ситуативно-комунікативного підходу шляхом створення навчальних ситуацій на основі професійно-орієнтованого контексту. Завдяки цьому відбувається зсув мотивації на користь пізнавального аспекту, що приводить до підвищення рівня активності студентів.

Зазначені активні методи навчання дають можливість студентам, по-перше, адаптуватися до системи вивчення іноземних мов у ЗВО; по-друге, ліквідувати прогалини шкільної програми; по-третє, засвоїти базові знання, необхідні для успішної самостійної роботи і продовження освіти; по-четверте, оволодіти професійною мовою на комунікативному рівні [3, с. 286].

Жодне навчання не може бути ефективним без активної співучасті самих студентів. Колективна діяльність позитивно впливає на їхню особистість. При створенні довірливих міжособистісних відносин у групі зникають психологічні та комунікативні бар'єри, а емоції, що при цьому виникають, позитивно впливають на пізнавальні процеси сприйняття, пам'яті та мислення.

На підставі аналізу цілої низки публікацій, присвячених змішаній (гібридній) формі навчання, тобто інтеграції очних і дистанційних форм, вважаємо її найбільш перспективною моделлю для вивчення іноземних мов. Уважаємо, що ця форма цілком прийнятна для нашої кафедри, зокрема для вивчення студентами-медиками

іноземних мов за професійним спрямуванням. Для поглиблення раніше отриманих студентами знань у школі, а також для консультацій, можливостей отримання додаткової інформації і навіть для самооцінки знань доречним є впровадження для застосування курсів дистанційного навчання. Таку можливість дає нам локальна телекомунікаційна мережа та змога запровадження в БДМУ системи управління навчальними ресурсами Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище). При підготовці та проведенні занять у системі Moodle викладач використовує системний набір елементів курсу, до якого, перш за все, входять дидактичний матеріал, граматичний, додатковий, аудіо-відео, тестовий самоконтроль та ін. Перед викладачем стоїть завдання, щоб форми навчання відповідали меті й цілям занять, поєднуючи таким чином сполучення різних елементів курсу та організовуючи вивчення поданого матеріалу.

– Для того, хто хоче навчитися швидко, проте не має багато вільного часу, щоб відвідувати заняття, мобільний телефон є привабливою альтернативою, тому що викладач може зв'язатися з Вами на вашому робочому місці в зручний для Вас час. Модулі короткі (від 15 до 30 хвилин), від двох до трьох разів за тиждень (у окремих випадках, за необхідності, заняття можуть відбуватися рано-вранці або пізно ввечері). Телефон став гарним доповненням до E-learning курсів.

Зараз у Європі популярними стали заняття з іноземної мови електронною поштою. Щоденно отримуваний електронною поштою лист, який містить тексти, аудіодокументи, питання на розуміння, граматичні вправи і словниковий мінімум на день, пропонує десять хвилин занять. З результатами виконання можна ознайомитися вже за п'ять хвилин.

Дуже популярним і привабливим як для студентів, так і для викладачів методом удосконалення іноземної мови стало занурення в мовне середовище в країні, мова якої вивчається. Це радикальний спосіб опанування мови й ознайомлення з культурою та національними традиціями. Таку можливість наші студенти мають під час літнього стажування в Австрії, Німеччині, Франції, а також – завдяки участі в освітній програмі ЄС Erasmus +, яка сприяє підвищенню мобільності студентів, викладачів, науковців європейських університетів та закладів вищої освіти третіх країн на всіх континентах.

Отже, одним із важливих завдань сучасної вищої освіти стала підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють інформаційно-комунікаційними технологіями навчання іноземних мов і можуть самостійно здобувати знання. Саме тому, за вимогами Болонського процесу, збільшується частка самостійної роботи студентів у навчальних програмах із усіх дисциплін. На нашу думку, тільки потужна матеріально-технічна база, високопрофесійні науково-педагогічні кадри, оновлений зміст навчання і його гуманітаризація, застосування в навчальному процесі сучасних комп'ютерних інформаційних технологій та інноваційних форм навчання, можливість поглибленого вивчення іноземних мов сприятимуть ефективному оволодінню професією лікаря і формуванню особистості майбутніх фахівців – випускників нашого медичного університету.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рак О. М. Інтеграційні процеси вищої освіти у медичному університеті: матеріали II Міжнародної наукової конференції [“Актуальні проблеми германської філології в Україні та Болонський процес”]. – Чернівці, 2007. – С. 293 – 296.

2. Рак О. М. Особливості викладання іноземних мов для студентів немовних спеціальностей: матеріали I Всеукраїнського науково-практичного вебінару. Житомир – Умань – Чернівці, 2014. – С. 69 – 71.

3. Рак О. М. Поєднання традиційних і активних методів викладання іноземних мов за професійним спрямуванням: матеріали навчально-методичної конференції БДМУ [“Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології”]. – Чернівці, 2014. – С. 286-287.

УДК 378.147.88

¹Robinson A., ²Lysanets Yu., ²Bieliaieva O.

¹York, United Kingdom, CELTA visiting lecturer in English and International Communication to Ukrainian Medical Stomatological Academy

²Ukrainian Medical Stomatological Academy, Poltava

IMPLEMENTATION OF THE INTEGRATIVE APPROACH TO TEACHING MEDICAL ENGLISH FOR ACADEMIC PURPOSES

У статті представлено досвід упровадження інтегративного підходу в процесі викладання курсу фахової англійської мови для науково-педагогічних працівників та здобувачів ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти, які здійснюють підготовку фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Авторами вироблена власна концепція викладу навчального матеріалу. Пропонований підхід апробовано при розробці підручника “Medical English for Academic Purposes” (2018), який укладено з урахуванням сучасних тенденцій інтернаціоналізації вищої школи, що передбачає підготовку фахівців, які працюватимуть у англійськомовному просторі сучасної науки і освіти.

Ключові слова: інтегративний підхід, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», фахова англійська мова, науково-педагогічні працівники, здобувачі ступеня доктора філософії.

The article presents the experience of implementing the integrative approach in teaching the course in professional English for PhD students and academic staff at higher medical educational institutions that train specialists in the branch of expertise 22 “Healthcare”. The authors developed their own concept of presenting the training material. The proposed approach has been tested in the development of the textbook “Medical English for Academic Purposes” (2018), which was written in the context of current trends in internationalised higher education, involving the training of specialists who will work in the modern English language educational and scientific environment.

Key words: integrative approach, branch of expertise 22 “Healthcare”, English for Professional Purposes, academic staff PhD students.

В статті представлено досвід впровадження інтегративного підходу в процесі викладання курсу англійської мови для науково-педагогічних працівників та здобувачів ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти, які здійснюють підготовку фахівців галузі знань 22 «Здравоохранение». Авторами вироблена власна концепція викладу навчального матеріалу. Пропонований підхід апробовано при розробці підручника “Medical English for Academic Purposes” (2018), складеного з урахуванням сучасних тенденцій інтернаціоналізації вищої школи, що передбачає підготовку фахівців, які працюватимуть в англійськомовному просторі сучасної науки і освіти.